

Suopuustojen ominaisuudet

Uudisojituksia tehtiin runsaasti 1960- ja 1970-luvuilla. Ojitus-ten alkuperäisenä tavoitteena oli hakkuumahdollisuuksien lisääminen. Soiden metsäojituskelpoisuus määritettiin suotyypin ja suolla olevan puuston perusteella. Vesitalouden järjestelyn jälkeen odotettiin ojitusalueiden puuston kasvun elpyvän ja puuston aukkopaiikkojen täydentyvän luontaisesti syntyvillä taimilla. Ojitettujen soiden puustot ovat siten eri-ikäisiä, erikokoisia ja usein myös tilallisesti epätasaisesti kasvavia. Hieskoivua kasvaa yleisesti sekapuuna korvissa ja viljavilla rämeillä. Soiden puusto on nyt monin paikoin varttunut harvennusvaiheeseen. Myös uudistuskypsien puustojen määrä on kasvanut.

Ojitettujen soiden puuston kasvu on nykyisin lähes neljännes koko maan puuston vuotuisesta kasvusta. Suometsistä hakataan nykyisin vajaat kymmenen miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Vuotuisten hakkuumahdollisuuksien ennakoidaan lisääntyvän pariinkymmeneen miljoonaan kuutiometriin seuraavien kahden vuosikymmenen aikana. Hakattavasta puutavarasta tulee siis yhä suurempi osuus olemaan ojitetuilla alueilla kasvanutta puuta.

Ojitetut suot tuottavat tukkipuuta ainakin Etelä- ja Keski-Suomen alueella. Pohjois-Suomen ojituksista ei vielä ole käytettävissä tutkimustietoa. Viljavissa korpikuusikoissa tukkipuun saanto voi olla lähes yhtä hyvä kuin kivennäismailla. Karujen soiden kuten rämemänniköiden tukkipuun tuotos jää pienemmäksi kuin korpikuusikoiden ja kivennäismaiden. Harvennusten taloudellisen kannattavuuden varmistamiseksi soiden puustopääomaa on hyvä kasvattaa riittävän suureksi, jotta poistettava puumäärä antaa tarvittavan taloudellisen tuloksen. Ojitusalueilla harvennuksen kannattavuutta usein vähentää puuston epätasaisuus ja pieni runkokoko.

Puun ulkoiset ja sisäiset ominaisuudet vaikuttavat puun mekaaniseen jalostettavuuteen. Suopuustojen laadusta ja raaka-aineominaisuuksista on käytettävissä

ensimmäisiä tutkimustuloksia. Korpikuusitukkien laatu on osoittautunut hyväksi, mutta karujen soiden männiköissä esiintyy enemmän tukkien laatua huonontavia vikaisuuksia kuten tyven mutkaisuutta ja kuivaoksaisuutta. Saatava tukkipuu on lyhyempää ja järeys jää myös pienemmäksi kuin kivennäismailla. Kuivaoksaisuus huonontaa tukkien laatua enemmän kuin kangasmailla.

Suopuustoille on tyypillistä, että runkojen sisäosissa on ennen ojitusta kasvanutta puuainetta, jonka ominaisuudet ovat erilaiset ojituksen jälkeen syntyneeseen puuhun nähden. Siten rungon sisällä puuaineen ominaisuudet eroavat kivennäismaiden runkojen ominaisuuksista. Huolimatta ennen ja jälkeen ojituksen syntyneen puuaineen erilaisuudesta ojitettujen soiden ensiharvennuksista saatavan mäntypuun kuitu- ja massaominaisuudet eivät aiheuta erityisiä ongelmia massanvalmistukseen. Koska puuaineen ominaisuudet vaihtelevat kuitenkin paljon, on tarpeellista saada monipuolisiin aineistoihin perustuvia tutkimustuloksia.

Laajojen uudisojitusten ensimmäinen puusukupolvi on varttunut ja varttumassa käyttöpuun mittoihin. Suopuustojen käsittelyohjeet perustuvat kivennäismaiden ohjeisiin, joilla ei välttämättä ohjata parhaimmalla tavalla puuston kehitystä puuntuotannon kannalta soiden erityisolissa. Suopuustojen kasvatuksen perustaksi tarvitaan lisää tutkimustietoa. Jo nykyisen tutkimustiedon perusteella on rohkaisevaa havaita, että kolme–neljä vuosikymmentä sitten tehty mittava metsänparannustoiminta tuottaa käyttökelpoista puuta.

Eeva Korpilahti